

Niti v sanjah si nismo predstavljali, kaj nam bo uspelo

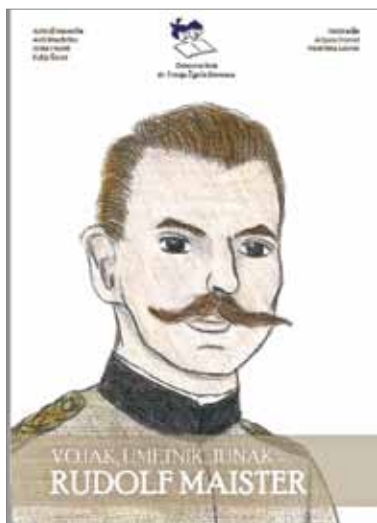

Kako je osnovnošolcem uspelo ustvariti zbirko domoljubnih slikanic iz lokalne in nacionalne zgodovine

■ **Aleš Mardetko**, prof. zgodovine in geografije, je predmetni učitelj zgodovine, geografije ter predmeta državljanska in domovinska kultura ter etika na Osnovni šoli dr. Franja Žgeča Dornava. Ima petnajst let izkušenj z delom v šolstvu.

Namen članka je prikazati, kako je avtorju kot učitelju in skupini osnovnošolcev uspelo iz preproste ideje oziroma pobude ustvariti zbirko treh slikanic o novejši zgodovini Slovenije. Pobuda za ustvarjanje je posledica pomanjkanja literature, primerne za osnovnošolce, ki bi obravnavala prelomne dogodke nastajanja slovenske države in zgodovine lokalnega okolja. Ker jih je ta tematika zanimala, dostopna literatura pa se jim je zdela pretežka in preveč strokovna, so se mladi odločili, da bodo sami ustvarili slikanice.

Glavna ugotovitev je, da se otroci zelo zanimajo za domoljubne teme, da so voljni ustvarjati in se učiti več kot le predpisano tematiko v šolskih programih in da si drznejo ustvariti več, kot si odrasli predstavljamo.

Od kod ideja za vsebino knjig in slikanic

Glavni motiv za začetek dela je bila ugotovitev učenk, da je danes zelo malo mladih, ki se lotijo pisanja o domoljubju. Da je malo mladih, ki pogledajo kapelo v domači vasi. Da je danes malo mladih, ki bi se lotili pisanja o nastanku Slovenije. Da je sicer ogromno literature na to temo, ampak je ta

preveč strokovna in preobsežna za mlade, zaradi tega pa ne posežejo po njej ali jih to celo odvrne, da bi se začeli zanimati za te teme.

Drugi motiv je bil, da občino Dornava bogatijo številna nabožna znamenja, o katerih pa občani ne vedo praktično nič.

Tretji motiv je izhajal iz naše največje znamenitosti, baročnega bisera, dvorca Dornava, ki je prepuščen propadanju. Zaradi nedostopnosti se zanimanje zanj zmanjšuje, s tem pa tudi vedenje o njem, njegovi vsebini, vrednosti in zgodovini. Zato smo rekli temu 'ne' in se odločili, da ta biser predstavimo v okviru ljubezenske zgodbe, ki bi pritegnila mlade bralce.

Naše slikanice in knjige

Vojak, umetnik, junak – Rudolf Maister

Pisci besedila Alina Hojnik, Katja Šacer in Aleš Mardetko ter avtorici ilustracij Arijana Horvat in Valentina Lovrec so v slikanici z naslovom *Vojak, umetnik, junak – Rudolf Maister* (2014) suvereno in natančno povzeli življenje generala in pesnika Rudolfa

Maistra. Njihov prvoosebni junak niza dogodke iz svojega življenja. Ker pripovedovalec ni niti papirnat niti dolgočasen, je njegova zgodba zanimiva. Ko je podkrepljena še z ilustracijami, slikanica zaživi polnokrvno življenje. Avtorji omenjenega dela so si sicer naložili težko literarno-zgodovinsko nalogo, a so jo odlično izpeljali, saj njihov pristop temelji na verodostojnih podatkih. Besedilo je napisano z izbranim besediščem, značilnim za sedanjo mlado generacijo. Knjiga bo zagotovo imela svoj krog bralcev, ki pa po branju ne bodo ostali ravnodušni.

Miha spozna, kako je nastala Slovenija

Avtorici slikanice z naslovom *Miha spozna, kako je nastala Slovenija* (Mardetko idr., 2015) sta Jana Meško in Tajda Špes. Pri pisanju besedila je sodeloval še mentor Aleš Mardetko.

V slikanici je še posebej navdušujoča ilustracija. Četudi gre za zgodovinsko kronologijo o nastanku države Slovenije, je pristop k pisanju dokaj originalen, samosvoj. Naslovni junak s pomočjo dedkovih spominov odkriva skrivnosti in resnico o nekdanji in sedanji državi. Avtoricama pri

opisovanju dogodkov ne zmanjka niti domišljije niti resnosti.

Knjiga je imeniten pripomoček pri predmetih, pri katerih se učenci osnovnih šol seznanjajo z družbo, okolico in zgodovino. Ilustracije so izrazite, likovno domišljene in z jasnim sporočilom. Avtorici sta risbe obogatili s fotografijami in drugimi likovnimi izrazi, kar pomeni, da v knjigi zasledimo tudi kolaže.

Slikanica je dokaz, da so odveč sodbe in predsodki o osnovnošolcih in mladih, češ da premalo poznajo zgodovino svoje države in njene simbole.

Miha spozna, kako je potekala vojna za Slovenijo

Miha po dedkovi pripovedi o nastanku naše države Slovenije celo noč ni in ni mogel zatisniti očesa. Po glavi so se mu podile slike vojne. Tako se je takoj zjutraj zapodil v hišo, kjer bivata dedek in babica, da bi mu dedek povedal kaj več o vojnem dogajanju. Knjižica je nadaljevanje knjižne uspešnice Miha spozna, kako je nastala Slovenija (Mardetko idr., 2016). Avtorji so ugotovili, da veliko mladih ne pozna zgodbe o tem, kaj se je dogajalo med osamosvojitveno vojno za Slovenijo. Ugotovili so tudi, da ima lahko ena knjižica ogromen odmev in da se domovinska zavest lahko širi.

Miha spozna Evropsko unijo

Slikanica *Miha spozna Evropsko unijo* (Mardetko idr., 2017) prijetno nadaljuje zgodbo iz prvih dveh knjižic ter deluje sveže in razigrano. Knjižica govori o nastanku, značilnostih, idejah in ciljih Evropske unije.

Ljubezenske skrivnosti dvorca Dornava

Knjiga *Ljubezenske skrivnosti dvorca Dornava* (Hojnik idr., 2015) govori o tem, kako se

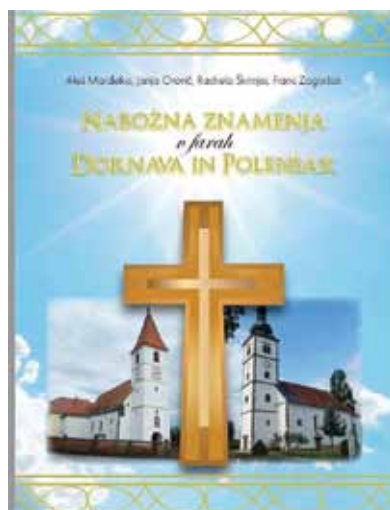
mlada zgodovinarica ujame v vrtnice časovnega stroja med 21. stoletjem in barokom. Raziskovalna naloga jo ponese med baročne zidove dornavskega dvorca, kjer prične na lastni koži spoznavati dvorno življenje ter si med to dogodivščino celo privoščiti ljubezenski pobeg z plemenito baročno razigranostjo in božanskim blagoslovom. Knjiga bralca popelje v obdobje, ko je dornavski dvorec prekipeval od bogastva, umetniške dovršenosti in prikrite razigranosti v njem.

Velikan slovenske pedagogike – dr. Franjo Žgeč

Knjiga *Velikan slovenske pedagogike: življenje in delo doktorja Franja Žgeča* (Mardetko idr., 2016) je nastala ob 120. obletnici rojstva in 55. obletnici smrti pionirja pedagoške sociologije na Slovenskem, dr. Franja Žgeča iz Dornave. Doktor Žgeč je sprejemal nove tokove evropske pedagogike, jih kasneje na domačih tleh v učni praksi poskušal udejanjiti in prilagajati našim konkretnim razmeram. V svojem času je bil vizionar in vodnik slovenskega učiteljstva. Vse njegove misli so bile globoko prežete s humanizmom.

Nabožna znamenja v farah Dornava in Polenšak

Knjižica *Nabožna znamenja v farah Dornava in Polenšak* (Mardetko idr., 2016) je avtorsko delo Janje Orovič in Rachele Škrinjar. Pohvaliti velja njuno odlično poznavanje zgodovine in njun domala znanstveni pristop pri obdelavi tematike. Nabožna znamenja so obdelana zelo sistematično, ločeno po krajih v župnijah Dornava in Polenšak. Pregled je izdelan po abecednem

vrstnem redu, opremljen pa s podatki o lokacijah, s kratkim, a izčrpnim opisom sakralnega znamenja, kapelice ali križa, s časom postavitve in obnove, z namenom, imeni lastnikov in zdajšnjih skrbnikov. Avtorici sta skupno opisali in znanstveno obdelali kar 40 nabožnih znamenj. Zavezništvo, ki sta jo pokazali mladi raziskovalki, je zagotovilo, da naša dediščina še dolgo ne bo pozabljena.

Zaključek

Ker je bil naš način dela za mnoge nesprejemljiv, ker je bil izven predpisanih smernic in vzorcev, si dovolim biti izven smernic tudi pri pisanju tega zaključka.

Pri delu z otroki si drznite biti drugačni. Upajte si. Otroci si upajo več, kot si mislimo mi, odrasli.

Ta članek naj bo res primer dobre prakse, da z delom izven nekih okvirov in s proučevanjem domoljubja učence navdušimo in vzbudimo ponos ob domačem okolju in državi. Nam je to uspelo. Ponosni Dornavčani, Polenšani, Slovenci smo stali v Evropskem parlamentu in predstavili svoje delo. Bili smo ponosni, polni domoljubnega zanosu. Naše učenje ni bilo 'težko', 'tečno', 'brezzveze'. Nismo se učili klasično, ampak smo se z ustvarjalnim delom naučili še več. Takšno delo nam ni dalo samo znanja iz zgodovine, ampak tudi številne življenjske lekcije. ◀

Literatura

- Hojnik, Alina; Mardetko, Aleš; Šacer, Katja; Lovrec, Valentina (2015): *Ljubezenske skrivnosti dvorca Dornava*. Biš: Kreativna Pika.
- Mardetko, Aleš; Hojnik, Alina; Šacer, Katja; Horvat, Arijana; Lovrec, Valentina (2014): *Vojak, umetnik, junak – Rudolf Maister*. Dornava: OŠ dr. Franja Žgeča.
- Mardetko, Aleš; Hojnik, Alina; Šacer, Katja; Lovrec, Valentina (2016): *Velikan slovenske pedagogike: življenje in delo doktorja Franja Žgeča*. Dornava: OŠ dr. Franja Žgeča.
- Mardetko, Aleš; Meško, Jana; Špes, Tajda (2015): *Miha spozna, kako je nastala Slovenija*. Biš: Pika; Dornava: OŠ dr. Franja Žgeča.
- Mardetko, Aleš; Meško, Jana; Špes, Tajda (2016): *Miha spozna, kako je potekala vojna za Slovenijo*. Biš: Kreativna Pika.
- Mardetko, Aleš; Meško, Jana; Špes, Tajda (2017): *Miha spozna Evropsko unijo*. Biš: Kreativna Pika.
- Mardetko, Aleš; Orovič, Janja; Škrinjar, Rachele; Zagoršak, Franc (2016): *Nabožna znamenja v farah Dornava in Polenšak*. Dornava: Občina Dornava.

Prispevek je v celoti objavljen:

Mardetko, Aleš (2019): Niti v sanjah si nismo predstavljali, kaj nam bo uspelo. V: Ašič, Erika (ured.) (2019): *Vzgoja za ljubezen do domovine in države*. Zbornik. Ljubljana: Društvo katoliških pedagogov Slovenije, str. 377–383. [Elektronski vir]. Dostopno na: https://www.dkps.si/fileadmin/user_upload/MK_2019_zbornik.pdf.